

DOCUMENT INFORMATIV PRIVIND PROIECTUL (PID)
STADIUL CONCEPTUAL

Raport nr. AB1463

Denumire proiect	PROGRAM DE INCLUZIUNE SOCIALA
Regiune	EUROPA SI ASIA CENTRALA
Sector	Invățământ general (50%); Alte servicii sociale (50%)
Cod identificare proiect	PO93096
Imprumutat(i)	GUVERNUL ROMANIEI
Agenție de implementare	
	Ministerul Finanțelor Publice Str. Apolodor 17 România Tel: (4021) 410 34 00/410 11 89 Fax: (40 21) 312 1630
	Secretariatul General al Guvernului România
	Ministerul Educației și Cercetării România
	Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului România
Categorie de mediu	☐ A ☐ B ☐ C ☒ FI ☐ (de stabilit)
Data pregătirii PID	31 martie 2005
Data preconizată a autorizării evaluării	15 iunie 2005
Data preconizată a aprobării Băncii	11 octombrie 2005

1. Principale aspecte privind dezvoltarea și rațiunile implicării Băncii

Principale probleme de dezvoltare. România își concentrează toate eforturile în vederea aderării la UE, prevăzută a avea loc la 1 ianuarie 2007. S-au inițiat acțiuni care să faciliteze o integrare fără probleme. Printre acestea, măsurile de reducere a sărăciei și incluziune socială a unor grupuri dezavantajate sunt concepute ca o contribuție la continua stabilitate, coeziune socială și participare la creștere și integrare economică a țării.

În România, numărul locuitorilor de etnie romă este mare și în creștere¹, în timp ce al restului populației este în scădere. Dar populația de etnie romă din România este nu doar cea mai numeroasă din Europa și, spre deosebire de restul societății românești, în rapidă creștere, dar și cea mai dezavantajată, cu rate ridicate de sărăcie și indicatori sociali extrem de negativi: două treimi din populația romă trăiește în sărăcie, iar mai bine de jumătate - în sărăcie extremă; mortalitatea infantilă în rândurile ei depășește cu mai bine de patru ori media pe țară, situându-se totodată peste nivelurile observate în rândurile

¹ Deși doar 535.250 se declară ca fiind de etnie romă (Recensământul național 2002), studiile sociologice vorbesc despre o populație mult mai mare (estimată de Institutul pentru Calitatea Vieții la 1,5 milioane în 1998).

acestei populații din alte țări²; proporția copiilor romi cuprinși într-o formă de educație preșcolară este 20%, față de 66% cât este media pe țară (în 2000-2001); procentul de copii romi înscriși în învățământul primar este 64%, față de 98,9% - media pe plan național; și doar 12,9% din populația romă activă este ocupată în mod oficial, cu forme legale, în timp ce 33,6% lucrează în condiții informale. Aproximativ jumătate din beneficiarii Venitului Minim Garantat (VMG) sunt romi. Aproape 21% din romi locuiesc în case asupra cărora nu dețin nici un titlu. Numeroase studii scot în evidență natura sistemică a problemelor cu care se confruntă populația dezavantajată de etnie romă, problemele de educație, locuință, ocupare și sănătate întrepătrunzându-se. Mai mult decât atât, capitalul social „de legătură” al romilor este extrem de scăzut, cu alte cuvinte capacitatea lor de a stabili legături cu instituțiile și a influența politicile și programele este foarte limitată.

Banca a contribuit la conștientizarea crescândă a problemelor romilor prin organizarea, împreună cu Institutul pentru o Societate Deschisă, a unei serii de conferințe regionale. Acestea au dus la crearea *Fondului pentru educația romilor* și lansarea *Deceniului de incluziune socială (2005-2015)*. România a participat la toate aceste manifestări și s-a alăturat altor state membre și țări ce urmează să adere la UE care și-au declarat intenția de a reduce excluziunea socială a romilor. Guvernul a pregătit Planurile de acțiune pentru Deceniu în domeniile prioritare ale învățământului, ocupării, locuinței și sănătății, conform Strategiei naționale pentru îmbunătățirea situației romilor adoptate în 2001. Planurile stabilesc obiective, ținte și indicatori. Dar progresele în aplicarea lor continuă să fie lente datorită lipsei capacității de proiectare, de obținere a fondurilor și de monitorizare.

Sprrijinirea României pentru ridicarea standardului de viață și incluziunea socială a grupurilor dezavantajate, a romilor în special, corespunde pilonului de reducere a sărăciei și incluziune socială al Strategiei de parteneriat în curs de elaborare. Spre deosebire de alte instituții care abordează problemele din perspectiva drepturilor omului, Banca abordează problemele romilor din perspectiva dezvoltării economice și sociale. Ea aduce astfel cunoștințele și experiența sa la nivel național, regional și global cu privire la reducerea sărăciei, accesul populației sărace la servicii sociale, responsabilizarea grupurilor excluse, dezvoltarea pornită din interiorul comunității și fondurile sociale. De asemenea, Banca își poate utiliza influența pentru abordarea unor probleme sensibile de politică, pentru aducerea la un loc a grupurilor interesate din țară și a unor organizații internaționale.

Programul propus: va aborda problemele celor mai dezavantajate grupuri de populație, ale romilor în special, de o manieră sistemică; va ajuta la orientarea țării spre un cadru structurat de incluziune socială, cu intervenții pornind din interiorul comunității și cu trecerea de la un sistem care se bazează pe ceea ce se introduce în el, pe intrări (*input*) la unul care se bazează pe ceea ce se obține, pe rezultate (*output* sau *outcome*); va contribui la pregătirea țării în vederea realizării agendei de la Lisabona a UE³; va dezvolta experiența câștigată în implementarea cu ajutorul Băncii a programului Fondului de Dezvoltare Socială și a programelor Phare sprijinite de UE pentru rezolvarea problemelor

² *Faces of Poverty, Faces of Hope: Vulnerability Profiles for Decade of Roma Inclusion Countries*, UNDP, EU și OSI, Februarie 2005.

³ Statele membre UE au adoptat o metodă deschisă de coordonare pentru realizarea, până în 2010, a unui impact decisiv asupra eradicării sărăciei și excluziunii sociale. Elaborarea planurilor naționale de acțiune pentru incluziune a reprezentat un prim pas.

romilor și de incluziune socială; va aplica învățămintele desprinse din intervențiile pilot realizate cu ajutorul PNUD, UNICEF și ONG-urilor.

2. Obiectivul propus

Obiectivul de dezvoltare pe care și-l propune programul este de a „**îmbunătăți condițiile de viață și incluziunea socială a celor mai dezavantajate grupuri de populație, a romilor în special**”. Pentru atingerea acestui obiectiv, programul va sprijini dezvoltarea capacității pentru realizarea de progrese continue în vederea incluziunii sociale a populației dezavantajate, a romilor în mod special, precum și intervenții de urgență pentru grupurile de romi extrem de dezavantajate.

3. Descriere preliminară

Programul reprezintă un răspuns la solicitarea Guvernului României de asistență pentru aplicarea SNISR și a planurilor de acțiune pentru Deceniul incluziunii populației de etnie romă. S-au identificat câteva domenii prioritare de acțiune descrise în continuare.

Numărul romilor care locuiesc în cartiere insalubre, în condiții de sărăcie extremă și se confruntă cu grave probleme de excluziune este semnificativ. Deși sistemele de asistență socială au conceput în ultimii ani metode relativ eficiente, ele nu sunt încă în măsură să rezolve greutatea cu care ajung la grupurile dezavantajate de romi. Deci, **o primă prioritate este o intervenție de urgență determinată de cerere pentru a ajuta grupurile dezavantajate de romi și autoritățile locale în realizarea unor minime îmbunătățiri în cele mai sărace așezări de romi**. Aspectul de asistență determinată de cerere se va realiza prin aceea că li se va cere comunităților participante să depună de bună voie eforturi concrete, semnificative și credibile de auto-perfecționare în schimbul asistenței.

În urma descentralizării principalelor servicii sociale, autoritățile locale sunt, în principiu, cele care se ocupă de problemele categoriilor dezavantajate de populație, inclusiv romii. Cu toate acestea, în prezent, ele nu își pot asuma integral responsabilitățile întrucât le lipsesc atât resursele, cât și capacitatea. Din acest motiv, ministerele de resort continuă să elaboreze programe speciale pentru categoriile dezavantajate. În contextul Deceniului incluziunii populației de etnie romă, ministerele au elaborat planuri de acțiune în domeniul educației, ocupării, sănătății și locuințelor. Aceste planuri sunt încă în fază embrionară și trebuie dezvoltate în continuare. Deci, **o a doua prioritate este sprijinirea ministerelor de resort pentru stabilirea și aplicarea, prin consultare cu organizațiile grupurilor dezavantajate de romi, a unor politici și programe de incluziune care să țină seama de nevoile specifice ale romilor**.

Pe termen lung, este de așteptat ca pe măsură ce resursele disponibile pe plan local vor fi mari și capacitatea instituțiilor locale va crește, ministerele de resort să-și retragă treptat ajutorul direct acordat grupurilor dezavantajate, iar autoritățile locale să preia tot mai mult aceste responsabilități. În acel moment, rolul ministerelor de resort se va reduce la stabilirea politicilor, monitorizarea programelor și rezultatelor (presupunând că se vor fi creat mecanisme corespunzătoare de echilibrare a veniturii, în caz contrar Guvernul trebuind să acorde în continuare ajutor autorităților locale pentru programe specifice). **O a treia prioritate este, deci, de a ajuta autoritățile locale în elaborarea unor planuri de dezvoltare locală și regională care să asigure incluziunea și accesarea fondurilor structurale UE**.

Capacitatea comunităților dezavantajate și a organizațiilor lor este foarte redusă. În plus, nici Agenția Națională pentru Romi nu are capacitatea de a coordona și monitoriza politicile și programele privind populația de etnie romă. **O a patra prioritate este întărirea capacității grupurilor comunitare și a organizațiilor acestora, precum și a ANR.**

Programul propus de reducere a sărăciei și incluziune socială va avea o serie de caracteristici: (i) își propune o abordare pe bază de program care să se realizeze printr-un Imprumut pentru o investiție precizată; (ii) urmărește întărirea sistemului bugetar al României și proceselor de implementare pentru utilizarea optimă a tuturor resurselor existente de o manieră eficace pentru grupurile dezavantajate; (iii) strategia sa este trecerea sistemului public de la contabilizarea a ceea ce intră în el la proiectarea și monitorizarea rezultatelor; (iv) monitorizarea și evaluarea vor fi integrate în Program; (v) va încuraja coordonarea tuturor intervențiilor finanțate de Guvern și toți donatorii în domeniile-țintă; (vi) alocarea resurselor se va face pe cât posibil prin scheme competitive pe baza unor stimulente care să recompenseze performanța; (vii) se vor promova participarea și parteneriatul, aplicându-se învățămintele desprinse din activitățile anterioare cu romii; (viii) se vor promova responsabilizarea grupurilor dezavantajate de romi și crearea responsabilității sociale; (ix) deși metoda multi-sectorială convenită pentru Deceniul incluziunii populației de etnie romă va continua să fie cadrul organizatoric de rezolvare a problemelor romilor, asistența Băncii se va îndrepta mai întâi asupra unor domenii anume, după care se va extinde treptat și asupra altora.

4. Finanțare provizorie

Sursa:	(milioane dolari SUA)
IMPRUMUTAT	25
BIRD	50
FONDURI STRUCTURALE UE	8
COMUNITATI LOCALE	1,5
Total	84,5

5. Persoană de contact

Ana Maria Sandi
Lead Operations Officer
Tel: 5247+332, 40-21-2010332
Fax: 40-21-2010338
Email: Asandi@worldbank.org
București, România (BIRD)